

קובץ
תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בשבת קודש פרשת נח תשע"א

מפ"ק כ"ק הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

יוצא לאור חודש תשרי תשע"ב

תוך הנחל

ליל שבת קודש פרשת נח ה'תשע"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ' המדבר מעבודת התפילה ומתיבת נח, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל), כי עיקר החיות מקבלין מהתפילה, כמו שכתוב (תהלים מ"ב): "תפילה לאל חי", אבל כשאדם עומד להתפלל, אזי באים מחשבות זרות וקליפות ומסכבין אותו, ונשאר בחושך ואין יכול להתפלל, כמו שכתוב (איכה ג'): "סכות בענן לך מעבור תפלה", וכתוב (תהלים י"ב): "סכיב רשעים יתהלכון", שהרשעים, היינו הקלפות, מסכבין אותו, 'כרום זולות' היינו בשעת התפלה, 'שהיא עומדת ברומו של עולם' (ברכות ו:), ודע, שיש פתחים הרבה בחשך הזה לצאת משם, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (יומא לח:): 'הבא לממא, פותחין לו, יש לו פתחים הרבה'; נמצא, שיש פתחים הרבה בחשך גם לצאת משם, אבל האדם הוא עוור ואין יודע למצוא הפתח: ודע, שעל ידי אמת זוכה למצוא הפתח, כי עיקר אור המאיר הוא הקדוש ברוך הוא,

כמו שכתוב (תהלים כ"ז): "ה' אורי וישעי" וכו', וכשהקדוש ברוך הוא עמו, הוא מאיר לו איך ליצא מהחשך המונע אותו בתפלתו, כמו שכתוב: "ה' אורי": וזה פירושו: (בראשית ו) "צהר תעשה לתבה", פירש רש"י: 'יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טוב'; והחילוק שבין חלון לאבן טוב, כי החלון אין לו אור בעצמו, אלא דרך שם נכנס האור, אבל כשאין אור, אין מאיר; אבל אבן טוב, אפילו כשאין אור מבחוץ הוא מאיר בעצמו, כן יש בני אדם שדיבורם הוא חלון, ואין כח להאיר להם בעצמם; וזה: יש אומרים, ואמירתם נעשה חלון; ויש שאמירתם נעשה אבן טוב ומאיר וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מזהרא"ש ג"י, כי הנה העבודה הגדולה והגבוהה ביותר היא עבודת התפילה, וכמו שקראו חכמינו הקדושים לתפילה (ברכות ו' ע"ב), דברים "שעומדים ברומו של עולם", כי היא עבודה עם כל הלב ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תענית ב' ע"א) על הפסוק (דברים יא): "ולעבדו בכל לבבכם", איזו היא עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפלה, וכשאדם מרגיל עצמו להתפלל אל הקדוש ברוך הוא בכל לבבו, אזי מרגיש שכל חיותו וקיומו הם על ידי התפילה, וכמו שאומר דוד המלך עליו השלום (תהלים מב) תפילה לאל חי, תפילה לאל - היא כל החיות שלי, וככל שאדם מרגיל עצמו להתפלל אל הקדוש ברוך על כל מה שצריך, הן על דבר קטן הן דבר על גדול, כך נקבעת עבודת התפילה בלבבו, עד שאינו יכול לעשות שום דבר בלי תפילה, ואז כל מהותו מתהפכת למהות של תפילה, וכמו

שכתוב (תהלים ק"ט) ואני תפילה, שכל מהותי וקיומי היא תפילה, והוא מתפלל אל הקדוש ברוך בכל עת, וכן תמיד מדבר עם כל הבריות ממעלת התפילה, ומגלה ומפרסם להם שאין שום עצה בעולם להוושע במה שצריכים, רק על ידי תפילה אל הקדוש ברוך הוא, ונעשה כמו אבן טובה המאירה אור אלוקותו יתברך ואור התפילה בכל העולם.

אבל לא בפעם אחת זוכים להגיע אל מעלה זאת, שיתהפך למהות של תפילה, רק צריך לשמוע ולקבל הרבה התעוררות והתחזקות מפי הצדיקים שעוסקים בתפילה בכל עת, עד שיכנסו דבריהם היטב בלבנו, ויתחיל לעסוק בתפילה באמת, ואם יפתח לבו ואזניו לשמוע דברי הצדיקים המעוררים על זה, בוודאי יזכה גם כן לבוא לידי מעלה גבוהה ועליונה, ויהיה חזק בעבודת התפילה באמת.

וזהו המבואר בדברי רביז"ל בתורה זו על הפסוק (בראשית ו') **צהר** תעשה לתיבה, כי תיבת נח מרמזת על תיבת התפילה, שמצלת אדם מן המבול של המים הזידונים המתגברים בראש כל חוצות, שהם כפירות ואפיקורסות, מדות רעות ותאוות רעות, ועיקר עצת האדם לברוח מהם אל תוך תיבת התפילה ולהסתגר בתוכה, היינו להרבות בתפילה ובהתבודדות אל הקדוש ברוך הוא, ואז יהיה במוח שיזכה להינצל מכל השטף של המים הרבים המתגבר בחוץ, וזהו **צהר** תעשה לתיבה, "צהר" מלשון אור, היינו שתעשה אור

ובהירות לתיבת התפילה, עד שיאיר לך תמיד אפילו בתוך החושך, ותזכה לראות אור אלקותו יתברך בכל פרטי החיים.

והנה רש"י הקדוש מפרש שני פירושים על צהר תעשה לתיבה, יש אומרים "אבן טוב" ויש אומרים "חלון", ומפרש רביז"ל שאלו הן שתי מדריגות בעבודת התפילה, יש אחד שהולך ומתחזק בעבודת התפילה מעצמו, כי כבר נקבע היטב בדעתו שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ואי אפשר לעשות שום דבר, הן דבר קטן והן גדול בלי תפילה, ולכן נעשה כמו אבן טובה המאירה תמיד מעצמה, ולא עוד אלא שגם מאיר לאחרים, כי מי שזוכה להיות דבוק בעבודת התפילה, וכל מהותו וחיותו רק תפילה, אזי במבטו מדבר תמיד עם כל מכיריו ומיודעיו מתפילה, ונעשה כמו אבן טובה המאירה לכולם, וזהו "יש אומרים" - "יש שאמירתם" כמו אבן טוב, כי תמיד אומרים ומדברים רק מתפילה, ומגלים ומפרסמים את עבודת התפילה לכולם.

ויש אומרים חלון, כי יש אדם שעדיין אינו מתחזק והולך מעצמו בעבודת התפילה, אבל הוא כמו חלון שמוכן לקבל אור מבחוץ, שאם מעוררין ומחזקין אותו לתפילה, הוא מוכן לקבל תיכף ומיד, ונכנס בו האור, כדרך חלון שאם יש אור בחוץ גם בפנים נכנס האור, וגם זו היא מדריגה גדולה וחשובה, כי יש בני אדם שסותמים חלונותיהם ואינם רוצים לשמוע דיבורים אלו, כי נדמה להם שעבודת התפילה יותר מדאי גבוהה בשבילם, ואין התפילות שלהם

חשובות למעלה כלל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו:)
 שעבודת התפילה עומדת ברומו של עולם, אבל בני אדם מזוללים
 בה, כי דייקא מחמת שתפילה רמה וגבוהה מאד, לכן נדמה לבני
 אדם שהם רחוקים ממנה מאד, ואין התפילה שייכת להם, אבל זו
 טעות גדולה, כי כל תפילה חשובה מאד למעלה, ואדרבה, ככל
 שאדם מרגיש את עצמו יותר גרוע ויותר שפל, התפילה שלו יותר
 חשובה למעלה, כי לב גשבר ונדכא אלקים לא תבזה (תהלים נ"א),
 וכתיב (שם ק"ב), תפילה לעני כי יעמוף, שדייקא תפילת העני, עושה
 עימוף לכל התפילות, ומעלה אותן (וזהר הקדוש בלק קצ"ה), ולכן אפילו מי
 שעושה עצמו כמו "חלון", היא גם כן מדריגה גדולה, כי מרוצה
 לכל הפחות לשמוע התעוררות והתחזקות לעבודת התפילה, ורצונו
 לעסוק בה באמת, ואם יתחיל להתמיד בתפילה, לבסוף גם הוא
 יתהפך להיות אבן טובה, ולהאיר לאחרים את גודל מעלת התפילה,
 ולכן אשרי מי שאינו ממטה את עצמו כלל, ומטה אזנו לשמוע
 התעוררות הצדיקים המעוררים לעבודת התפילה, כי אז לבסוף
 יתהפך גם הוא למהות של תפילה, ויאיר אור אלקותו יתברך בכל
 הארץ, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מזהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל, לעוד דבר המוזכר בפרשת
 השבוע, בקשר גורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית ו') את
 האלהים התהלך נח, ופירש"י, ובאברהם הוא אומר (בראשית כ"ד)
 אשר התהלכתי לפניו, נח היה צריך סעד לתומכו אבל אברהם היה
 מתחזק ומהלך בצדקו מאליו, עיין שם, ויש לומר שאלו שתי

המדריגות של אברהם ונח, הן שתי המדריגות הנ"ל של תפילה, אברהם אבינו היה במדריגת "אבן טובה", כי האיר אור האמונה והתפילה בכל העולם כולו, וגילה ופירסם אלקותו יתברך לכל באי עולם, ולכן זכה להשגת "אבן טובה", וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (כבא בתרא מ"ז): **אבן טובה** היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, כי אבן טובה התלויה בצווארו מרמזת על הדיבור של תפילה היוצא מן הצוואר (וכמובא מזה בספר הקדוש "נועם אלימלך" בליקוטי שושנה ד"ה רבי ישמעאל אומר וכו'), עד שכל חולה הרואה אותה, ועושה עצמו כמו חלון, לקבל את לימודי התפילה, מיד נתרפא, כי על ידי תפילה זוכים לרפואה בכל.

ונח היה במדריגת "חלון", וכמו שכתוב (בראשית ח' - ו) **ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה**, כי קיבל התעוררות גדולה לעבודת התפילה, וסגר עצמו בתוך תיבת התפילה, והציל עצמו ובני ביתו מן המבול הסוער בחוץ, אבל עדיין היה צריך סעד לתומכו, כי לא היה לו הכח להשפיע את כח התפילה על בני דורו, וכדאיתא בזוהר חדש (פרשת נח), כשיצא נח מן התיבה, וראה כל העולם חרב, התחיל לבכות עליו, ואמר, רבונו של עולם, נקראת רחום, היה לך לרחם על בריותיך, והשיבו הקדוש ברוך הוא, רעיא שמיא, כען אמרת דא, ולא בזמנא דאמרית לך בלישנא רכיכא, דכתיב עשה לך תבת גופר וגו' (רועה שומה), עכשיו אתה מתפלל על הבריות ומעורר עליהם רחמים, ולא בזמן שאמרתי לך בלשון רכה שאני מביא המבול וגו', ואתה ראוי להתפלל על הדור), כולי האי אתעכבית

עמך, ואמרי'ת לך, בדיל דתבעי רחמי'ן על עלמא, ומכדי'ן דשמעת דתשתזי'ב את בתיבותא, לא עאל בלבך בישותא דעלמא, ועבדת תיבותא ואשתזבתא, וכע'ן דאתאביד עלמא, פתחית פומך למללא קדמי, בעי'ן ותחגוני'ן (כל זה נתעכבתי והארכתי לדבר עמך כדי שתבקש רחמים על העולם, ומאז ששמעת שאתה תנצל בתיבה, לא נכנסה בלבך רעת העולם להצטער על אבדונם ולבקש עליהם רחמים, ועשית את התיבה וניצלת, ועתה שנאבד העולם פתחת את פחך לדברי לפני בקשות ותחגוני'ם).

נמצא שעדי'ן לא היה נח במדריגת "אבן טובה" כמו אברהם אבינו, כי אברהם אבינו, מיד ששמע שנגזר על סדום ועמורה כליו'ן, עמד בתפילה במסירת נפש, וביקש עליהם רחמים שימחול להם הקדוש ברוך הוא, אבל נח היה לכל הפחות במדריגת "חלו'ן", והועיל להציל עצמו ובני ביתו על ידי עבודת התפילה, וכן בנה את התיבה ללמד דוגמא לדורות עולם, שרק על ידי תיבת התפילה יכולים להינצל מן המים הזידוני'ם, ולהישאר דבוק בהקדוש ברוך הוא, כי בתוך התיבה יש "צהר", שיכול להיות כמו "אבן טובה" המאירה את עבודת התפילה לכולם, או לכל הפחות כמו "חלו'ן", המקבל האור מבחו'ן, ומתחזק בעבודת התפילה בעצמו, והשם יתברך יזכנו לעסוק כל ימינו בתפילה ובהתבודדות, ונוכה לגלות ולפרסם עבודת התפילה לכל העולם כולו, עדי נוכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

***

סעודה שלישית פרשת נח ה'תשע"א

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעוויץ, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד המדבר מן הנקודה טובה שיש בכל אחד ואחד מישראל, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), כי יש בכל אחד מישראל, דבר יקר שהוא בחינת נקודה, מה שאין בחבירו, כמעשה דאביי ואבא אומנא (תענית כ"א:), שהשיבו לו, לא מצית למעבד כעובדא דאבא אומנא וכו', ובחינה הזאת שיש בו יותר מחבירו, הוא משפיע ומאיר ומעורר לב חבירו, וחבירו צריך לקבל התעוררות ובחינה הזאת ממנו, כמו שכתוב ומקבלין דין מן דין, עיין שם כל זאת בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ברור, שיש לכל אחד ואחד מישראל נקודה מיוחדת שאין בחבירו, ולתכלית נקודה זאת, ירדה נשמתו לזה העולם, לתקן ולהוציא מן הכח אל הפועל נקודתו, ולפעול בעולם דברים גדולים וחשובים על ידי נקודתו, כי אם היתה לשני בני אדם אותה נקודה, לא היה צריך לברוא את שניהם, כי אין הקדוש ברוך הוא עושה אותו דבר פעמיים, רק לכל נברא יש תפקיד מסוים ותכלית מיוחדת, ורק הוא לבדו יכול להוציאם מן

הכח אל הפועל, ומחמת זה לא שייך שאחד יקנא בשני, יהיה מי שיהיה, כי אי אפשר לאחד להשיג נקודת חבירו, בין שיהיה גדול ממנו או קטן ממנו, וכמו שלומדים מן הסיפור של אבא אומנא (תענית כ"א:), שמזכיר רביז"ל בתורה זו, כי אבא אומנא היה רופא אומן, המקיז דם לאנשים ולנשים, והיה שומע בכל יום בת קול ממתבתא דרקיעא האומרת לו "שלום עליך", אבל אב"י היה שומע בת קול בזאת רק בערב שבת, ורבא היה שומע רק בערב יום הכיפורים, ונחלשו דעתם של אב"י ורבא, למה אינם זוכים לשמוע בת קול בכל יום כמו הרופא "אבא אומנא", ואמרו להם מן השמים, שאי אפשר להם לעשות כמו המעשים של אבא אומנא, ולכן אל להם להיות בחלישות הדעת, כי אבא אומנא היה רופא אומן שעשה כל מעשיו בצניעות גדולה, אנשים לבד ונשים לבד, והיו לו בגדי צניעות מיוחדים לעשות מלאכתו, ולא היה לוקח כסף מיד הבאים אליו, רק היתה קופה סגורה במקום מוצנע, ומי שהיה לו כסף היה משלם, ומי שלא היה לו כסף לא היה מתבייש, ומתלמיד חכם אף פעם לא לקח כסף, אדרבה, היה נותן לו כסף כדי לקנות סעודה טובה אחר ההקזה, נמצא, שהנקודות שלו לא היו שייכות לאב"י ורבא כלל, כי אב"י ורבא עסקו בתורה בבית המדרש כל היום ולא היו באים לידי נסיונות כאלו מדי יום ביומו, ולכן לא היה פלא למה שמע אבא אומנא שלום ממתבתא דרקיעא בכל יום, כי קידש שם שמים על ידי מלאכתו בכל יום ויום.

ומזה מוציא רביז"ל לימוד נפלא זה, שלא שייך שאחד יקנא בנקודת השני, כי לכל אחד יש את נקודתו המיוחדת, שאינה שייכת לחבירו כלל, וכשכל אחד מסתכל על נקודתו המיוחדת, ועושה את כל מה שביכלתו להוציא את נקודתו מן הכח אל הפועל, אזי יכול לבוא לידי הצלחה כזאת עד שישמע שלום ממתיתבא דרקיעא, שהיא כמו הסכמה מן השמים, שזכה להגיע אל תכליתו ותפקידו, אשרי לו.

וזהו המבואר בדברי רביז"ל (שיחות הר"ן סי' צ"א), שסגולה להתמדת התורה, שיזכה להיות מתמיד בלימודו, להיזהר לבלי לדבר על שום אחד מישראל, כי יש ששים רבוא אותיות בתורה כנגד ששים רבוא נשמות ישראל, נמצא, שכל יהודי הוא אות בתורה, וכל זמן שכל אותיות התורה שלימות ומהודרות, ואין אות אחת נוגעת בשניה, אזי הספר תורה כשר ומהודר, ובוודאי יהיו לו אהבה וחשק ללמוד, כי כשהכלה יפה, אזי האהבה בשלימות, והתורה נקראת כלה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ז) אל תקרי מורשה אלא מאורסה, אבל תיכף ומיד שאות אחת שבורה ונפסקת, או אות אחת נוגעת בשנית, אזי הספר תורה פסול ואין יוצאים על ידו את חובת הקריאה, וממילא לא יהיה לו חשק ללמוד, כי כשיש לכלה איזה חסרון ומום, אזי בוודאי אין האהבה בשלימות, ולכן אם נזהרים מאד שלא לדבר רע על שום יהודי, וכן נזהרים מאד לא לנגוע בנקודת השני, אזי תמיד יהיה לו חשק ללמוד, כי אז ספר התורה שלם ומהודר, וכל אות מוקפת גייל כהלכתה, ואין אות אחת נוגעת

בשנית, אבל אם מוצאים חסרונות באחרים ומדברים עליהם רע, או אחד מסתכל על נקודת השני ורוצה לנגוע בה ולקחת נקודתו לעצמו, בזה הוא פוסל את ספר התורה ולא יהיה לו חשק ללמוד, ולכן אשרי מי שזוכה להסתכל תמיד על נקודת עצמו ולא לבלבל עצמו עם אחרים כלל, כי אז יהיה חיים טובים ושקמים, ויצליח מאד בכל עניו.

וזה ברור, שכל מה שאדם כועס על חבירו ומקנא בו, הוא מחמת שתמיד מסתכל בו ורוצה להשיג נקודתו, וזה מבלבל אותו מאד עד שמתחיל לשנוא אותו ולרדוף אותו, ואין לו שום מנוחה בימי חייו, ואלמלא לא היה מסתכל על חבירו, ולא היה חומד את נקודתו, היה חי חיים טובים ושמחים מאד.

ומוכא בספרים סיפור נאה על זה, שפעם בא אחד לפני הרב שבעירו, שיש לו טענה על הלבנה ורוצה לקרוא את הלבנה לדין תורה, כי הלבנה תמיד עוקבת אחריו והולכת עמו בשוה, כשהולך לימין הלבנה היא לימינו, כשהולך לשמאל הלבנה היא לשמאלו, וכן כשהולך למזרח ולמערב הלבנה תמיד עוקבת אחריו והולכת עמו, וזה מבלבל אותו מאד, ולכן רוצה לקרוא את הלבנה לדין תורה, ואמר לו הרב בחכמתו, הרי אסור לדון דין תורה עד ששומעים את הטענות של שני הצדדים, ולכן תלך הביתה ותחזור למחר, ובינתיים אשמע מה שיש ללבנה לומר על זה, כשחזר היהודי למחר, ענה ואמר לו הרב, שאלתי את הלבנה, והלבנה טוענת

שאתה תמיד מסתכל עליה ומביט בה, ולכן היא דווקא הולכת אחרֶיךָ, ולכן אני פוסק, תפסיק להסתכל ולהביט בה, והיא תפסיק לעקוב אחרֶיךָ...

והלימוד היוצא מן הסיפור חזק מאוד, אם אדם יפסיק להסתכל על נקודת חבירו, ולא יחמוד להשיג את נקודתו, בוודאי יראה שאין חבירו מסתכל בו, ואינו מקנא בו כלל, ולכן אשרי הזוכה לחפש תמיד נקודתו המיוחדת לו, ולהוציא אותו מן הכח אל הפועל, כי אז יחיה חיים טובים ונצחיים בזה ובכא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בדור הפלגה, (בראשית י"א) ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים, שהיה בהם אחדות ואהבה, ועל כן אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ל"ח סי' ו') שדור המבול לא נשתיירה מהן פליטה, אבל אלו של דור הפלגה נשתיירה מהם פליטה, כי דור המבול על ידי שהיו שטופים בגזל, לפיכך לא נשתייר מהן פליטה, אבל אלו על ידי שהיו אוהבים זה את זה, שנאמר ויהי כל הארץ שפה אחת, לפיכך נשתיירה מהן פליטה, רבי אומר, גדול השלום שאפילו ישראל עובדים עבודת כוכבים ושלום ביניהם, אמר המקום, כביכול איני יכול לשלוט בהן כיון ששלום ביניהם, שנאמר (הושע ד') חבור עצבים אפרים הנח לו, אבל משנחלקו מה הוא אומר, (שם) חלק לבם עתה יאשמו, הא למדת גדול השלום ושנואה המחלוקת, עיין שם, ואם כן צריכין להבין, מה היה עוצם

הפגם של דור הפלגה, ולמה באו לידי כפירות ואפקורסות ללחום עם ה', רחמנא ליצלן, הלא מדת השלום היתה צריכה להגן עליהם, ולהביא אותם אל תכליתם, וגם למה התורה כותבת בדרך הקדמה לרשעתם, ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים, אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי מדת השלום היא בוודאי דבר גדול מאד, ואם מחפשים ומבקשים את התכלית, מדת השלום תביאם אל האמת (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ח), אבל כשנעשה "שפת אחת ודברים אחדים" עד שכל אחד מסתכל על נקודת חבירו, ורוצה להיות כמוהו ולהשיג את נקודתו, זו תחילת החורבן, כי אז האחדות גורמת לאבד נקודתו, ולחמוד בנקודת חבירו, ואינו מוצא את תכליתו ותפקידו המיוחדים לו, כי לפי האמת כל אחד צריך להיות אות ודגל בפני עצמו, ושיהיה מוקף גויל כמו אותיות הספר תורה, אבל כשהכל נעשה שפה אחת ודברים אחדים, וכל אחד מסתכל על נקודת חבירו, ורוצה להיות כמוהו, זה הגורם לכל הצרות ומביא אותנו לידי כפירות, רחמנא ליצלן, כי מחמת קנאתו בחבירו שאינו יכול להשיג נקודתו, נחלשת דעתו, עד שכופר בתכלית בריאתו, שנברא כדי לעבוד את ה', ולהוציא נקודתו המיוחדת מן הכח אל הפועל, ונדמה לו שצריך לעשות לעצמו שם, ולכבוש כל בני העולם תחתיו, וכמו שכתוב (פסוק ד') ונעשה לנו שם, ולכן נענשו (פסוק ז') אשר לא ישמעו איש שפת רעהו, ויפיץ ה' אותם משם על פני כל הארץ וגו', כי עכשיו כל אחד מוכרח למצוא את תכליתו ותפקידו, ולפעול בעולם את הנקודה שנברא בשבילה, והשם יתברך יזכנו להשלים נפשינו בשלימות אמיתי, ולהוציא

נקודתנו מן הכוח אל הפועל, עדי נזכה לעלות ולהדבק בו יתברך
באמת ובתמים מעתה ועד עולם אמן ואמן.

***